

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędziowie:	SA Walentyna Łukomska – Drzymała SA Bożena Oworuszko
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Lublinie na rozprawie sprawy

z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

przeciwko A. G. i M. G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia
23 czerwca 2016 r., sygn. akt I C 562/13

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób , że :

1. w pkt I uznaje za bezskuteczną wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. umowę zmiany umowy spółki cywilnej z dnia 7 lipca 2012r., zawartą w formie aktu (...) (...) (...), przed (...) E. P. w Kancelarii (...) we W., mocą której M. G. i B. G. przenieśli na rzecz M. G. i A. G. wspólników spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. M. G. i A. G. w W.(...) (...), własność nieruchomości składającej się z działek

(...) (...) i (...) o powierzchni 1,25 ha, położonej w S., gmina S., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą (...), w stosunku do wierzytelności wynikających z Decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L.:

- z dnia 31 maja 2012r., oznaczonej nr (...) w wysokości 475,83zł, i

i z dnia 30 sierpnia 2012r., oznaczonej nr (...) w wysokości 14 771,02zł, stwierdzających wysokość zobowiązania dłużników M. G.

i B. G. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i oddała powództwo w pozostałym zakresie;

2. w pkt II znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu;

3. w pkt III obniża kwotę opłaty sądowej nakazaną do pobrania od pozwanych do kwoty 763 [siedemset sześćdziesiąt trzy]zł.

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 74/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy (...)po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Lublinie sprawy z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. przeciwko A. G. i M. G. uznał za bezskuteczną wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. umowę zmiany umowy spółki cywilnej z dnia 7 lipca 2012 r., mocą której M. G. i B. G. przenieśli własność nieruchomości składającej się z działek nr (...) o powierzchni 1,25 ha, położonej w S., do wartości należności głównej wierzytelności, w kwocie 84 389,01zł, która to wierzytelność została stwierdzona prawomocnymi decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. Inspektorat w L., szczegółowo opisanymi w wyroku, stwierdzającymi wysokość zobowiązania dłużników M. G. i B. G. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Sąd zasądził od pozwanych M. G. i A. G. solidarnie na rzecz powoda 3.600zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnąć solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...)4.220zł tytułem kosztów sądowych.

W pozwie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowy o zmianę umowy spółki cywilnej z dnia 7 lipca 2012r. mocą, której nastąpiło powiększenie majątku (...) spółki cywilnej M. G. i A. G. w W., (...) do kwoty 201 000 złotych, poprzez wniesienie wkładu w postaci nieruchomości składającej się z działek gruntu nr (...) o powierzchni 1,25 ha, które stanowiły własność ustawową małżeńską dłużników M. G. i (...) B. G..

Z akt sprawy nie wynika aby doszło w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji do zmiany żądania, czy do sprecyzowania żądania przez powoda.

Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo na podstawie następujących ustaleń faktycznych.

M. G. i B. G. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej byli właścicielami nieruchomości składającej się z działek oznaczonych nr (...) o powierzchni 1,25 ha, dla której Sąd Rejonowy w(...) prowadził(...)/ (...) ((...))

Zarówno pozwany M. G. jak i B. G. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej posiadali zadłużenie publicznoprawne wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obejmujące składki na ubezpieczenia społeczne, składki na ubezpieczenia zdrowotne, składki na Fundusz Pracy oraz składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, które powstawały począwszy od listopada 2009r. (stany należności dla płatnika k. 4-7v, 8-10v).

Rosnące zaległości pozwanego i (...) zostały stwierdzone prawomocnymi decyzjami:

- nr (...) z dnia (...)na kwotę 17 577,42zł.;
- nr (...) z dnia (...) na kwotę 23 662,51zł.;
- nr (...) z dnia(...) na kwotę 24 096,84zł.;
- nr (...) z dnia (...) na kwotę 21 747,70zł.;

- nr (...) z dnia (...) na kwotę 11 343,79zł;
- nr (...) z dnia (...) na kwotę 5 792,64zł;
- nr (...) z dnia (...) na kwotę 4 735,68zł;
- nr (...) z dnia (...) na kwotę 475,83zł;
- nr (...) z dnia(...). na kwotę 14 771,02zł.

Na ich podstawie dokonano wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomościach objętych (...)/ (...) (decyzja k. 11-11v, 13-13v, 15-15v, 17-17v, 19-19v, 22-22v, 24-24v, 26-26v, 28-28v, 30-30v, bezsporne).

W dniu 7 lipca 2012r. zawarto umowy zmiany umowy spółki cywilnej, której współnikami są – pozwany M. G. (...)(...)A. G.. Wskutek zawartej umowy powiększono majątek (...) s.c. M. G., A. G. do kwoty 201 000 złotych, poprzez wniesienie wkładu w postaci nieruchomości składającej się z działek gruntu nr (...) o pow. 1,25 ha położonej we wsi S., gmina S.. Współwłaścicielami nieruchomości do czasu zawarcia zaskarżonej umowy byli dłużnicy powoda - M. G. i B. G. na prawie ustawowej wspólności małżeńskiej

W dacie zawarcia wskazanej umowy, (...)Księgi wieczyste KW nr (...) były wpisane następujące hipoteki:

- (...) sumie 17 577,42 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L.,
- (...) w sumie 23 662,51 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...) w sumie 38 163,36zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...)w sumie 6 566,85zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...) w sumie 32 621,55 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...) w sumie 8 688,96 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...)w sumie 7 103,52 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L.,
- (...) w kwocie 17 015, 68 złotych na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L. (...) L. (akt notarialny k. 79-82).

M. G. i B. G. w dacie zawarcia zmiany umowy spółki nie posiadali innych nieruchomości, ani majątku, do którego powód mógłby skierować egzekucję.

Po przeniesieniu własności nieruchomości na rzecz spółki cywilnej (...), zadłużenie M. G. i B. G. wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nadal rosło, skutkując wydaniem kolejnych decyzji określających jego wysokość, które z uwagi na przeniesienie własności nieruchomości nie mogło zostać zabezpieczone hipotecznie, ani podlegać egzekucji.

Ponadto M. G. posiadał zadłużenia publicznoprawne również wobec Urzędu Skarbowego zalegając z zapłatą podatków (informacja k. 53, lista zaległości k. 54, 55, 56, 57, decyzja k. 68-68v, 70-70v, 72-72v, 73-73v).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów. Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanych wobec ich nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na rozprawę, na której mieli być przesłuchani.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione na podstawie art. 527 kc. Zgodnie z tym przepisem gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze

świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Warunkiem skuteczność skargi pauliańskiej jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli wskutek czynności prawnej osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową;
- działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli;
- wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, lub możliwości dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią – przy zachowaniu przez nią należytej staranności.

Ciężar udowodnienia powyższych przesłanek spoczywa na wierzycielu.

Sąd wskazał, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Oceny czy czynność prawna krzywdzi wierzyciela, dokonuje się według chwili zaskarżenia czynności prawnej (wyrok SN z dnia 22 marca 2001r., sygn. akt V CKN 280/00, Lex nr 52793).

Przez pojęcie niewypłacalności rozumie się istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza stan, w którym cały majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie długów, zaś niewypłacalność w wyższym stopniu oznacza, iż w zasadzie każde istotne, bez względu na jego rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli. Stan niewypłacalności w wyższym stopniu obejmuje utrudnienie i opóźnienie zaspokajania wierzycieli.

Dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli wówczas, gdy zdaje sobie sprawę, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być objęte zamiarem dłużnika. Dla przyjęcia tej przesłanki wystarczy, aby dłużnik przewidywał pokrzywdzenie w granicach ewentualności. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej.

Również osoba trzecia powinna mieć świadomość o pokrzywdzeniu wierzycieli bądź przynajmniej możliwość powzięcia takiej informacji przy zachowaniu przez nią należytej staranności.

W przypadku, gdy osobą trzecią jest osoba będąca w bliskim stosunku dla dłużnika, art. 527 § 3 wprowadza domniemanie, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jest to domniemanie wzruszalne, które powoduje przerzucenie ciężaru dowodu na stronę pozwaną jako osobę trzecią. Stosunek bliskości z reguły wynika z powiązań rodzinnych.

W przypadku dokonania przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli, na mocy której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528kc). W takiej sytuacji wierzyciel nie musi wykazywać tej okoliczności, a osoba trzecia nie może bronić się, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Sąd uznał, że przeniesienie przez dłużników M. G. (...) B. G., która wyraziła na to zgodę, własności nieruchomości składającej się z działek gruntu nr (...) na rzecz spółki cywilnej (...) spowodowało, iż w wyniku zmiany umowy spółki (...)nabyła udział w nieruchomości, nieodpłatnie. Zatem w sprawie znajduje zastosowanie art. 528 kc, który uwalnia powoda jako wierzyciela od obowiązku udowadniania, że osoba trzecia – (...) wiedziała albo przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

M. G. i B. G. są dłużnikami powoda, począwszy od listopada 2009r.

Dłużnicy nie kwestionowali wysokości swojego zadłużenia, a prawomocne decyzje stwierdzające wysokość zadłużenia stały się podstawą do zabezpieczenia należności poprzez wpis hipotek na nieruchomości, które znalazły swoje odzwierciedlenie (...) prowadzonej dla nieruchomości księgi wieczystej KW nr (...) i umowie z dnia 7 lipca 2012r. sporządzonej w (...). Do dnia zawarcia umowy tj. 7 lipca 2012r., zabezpieczone poprzez (...) nie zostały przez dłużników rozliczone, a zarówno M. G., jak i B. G., musieli liczyć się z konsekwencjami w postaci alternatywy skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej ich wspólną własność. Wobec przeniesienia własności nieruchomości na spółkę cywilną (...) dłużnicy wyzbyli się jedyne go majątku, jaki posiadali.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo ze skargi paulińskiej nie jest wyłączona w razie obciążenia nieruchomości hipoteką przymusową, jeżeli hipoteka ta nie zabezpiecza wierzytelności powoda w całości. Poza tym, stan niewypłacalności dłużnika obejmuje także utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia. Zbycie nieruchomości przez dłużników M. G. i B. G. spowodowało, że powód nie może uzyskać zaspokojenia z majątku dłużnika, a do zaspokojenia ze zbytej nieruchomości musiałby wystąpić z powództwem przeciwko dłużnikowi hipotecznemu na podstawie stosunku hipoteki.

Pozwany M. G. występujący w dwojakich rolach: (...)zyskującej nieruchomość posiada legitymację procesową bierną w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu dłużnicy zawierając umowę z dnia 7 lipca 2012r. zdawali sobie sprawę, że zawarcie zaskarżonej umowy może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z ich majątku. Dłużnicy nie posiadali żadnego innego majątku umożliwiającego wierzycielowi zaspokojenie. Wyzbywając się jedyne go prawa własności jakie im przysługiwało, udaremniili zaspokojenie wierzyciela, który nie może się już zaspokoić z majątku stanowiące go odrębny majątek wspólników spółki cywilnej (...)(...), ani kierować do niego egzekucji należności przysługujących od M. G. oraz B. G.. Jak słusznie podnosiła strona powodowa, art. 863 § 3 k.c., uniemożliwia bowiem zaspokojenie się powoda z majątku spółki cywilnej.

Z tych względów Sąd uznał, że poprzez zawarcie przedmiotowej umowy w dniu 7 lipca 2012r., dłużnicy stali się niewypłacalni. Wobec domniemania z art. 528 k.c. i uzyskania przez A. G., nieodpłatnie udziału w nieruchomości, bez znaczenia pozostaje okoliczność, czy (...) dłużników wiedziała albo czy przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że M. G. i B. G. działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Jedynie ubocznie Sąd uznał za nielogiczne stanowisko pozwanych, zgodnie z którym,(...)dłużników nie posiadała informacji o zadłużeniach (...) wobec ZUS, w sytuacji, gdy treść sporządzonego aktu notarialnego zmiany umowy spółki cywilnej, której A. G. jest współnikiem, zawiera szczegółowe wyliczenie należności powoda objętych hipotekami na nieruchomości, która została wniesiona do spółki celem powiększenia jej majątku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że zostały spełnione przesłanki pozwalające uznać za bezskuteczną wobec powoda Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. czynność prawną w postaci zmiany umowy spółki dokonanej w dniu 7 lipca 2012r., do wartości należności głównej wierzytelności w kwocie 84 389,01zł, stwierdzonej prawomocnymi decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. (...) L. stwierdzającymi wysokość zobowiązania dłużników M. G. i B. G. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia(...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia(...)

- nr (...) z dnia(...)

- nr (...) z dnia(...)

Sąd stwierdził, że rozstrzygnięcie powyższe obejmuje decyzje wydane przez powoda i objęte żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1-2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.
- Dz.U. z 2013r., poz. 490 – t.j.

Sąd nakazał ściągnąć solidarnie od pozwanych, na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego (...) kwotę 4 220 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016r., poz. 623 j.t.).

Apelację od tego wyroku wnieśli pozwani zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez :

1.dokonanie oceny dowodów na podstawie, wybiórczej, nie zaś wszechstronnej oceny materiału dowodowego, z pominięciem zasad logicznego wnioskowania z materiału dowodowego;

2. nieuwzględnienie w należyтым stopniu okoliczności, że :

- proporcja należności zabezpieczonych hipoteką do niezabezpieczonych rzeczowo przemawia przeciwko domniemaniu pokrzywdzenia wierzyciela poprzez zmianę umowy spółki,

- proporcja należności określonych decyzjami ZUS [w apelacji błędnie opisane je jako decyzje (...)] przed zmianą umowy w stosunku do decyzji doręczonych po dniu zmiany umowy wskazuje na brak zamiaru i skutku pokrzywdzenia wierzyciela, gdyż jego należności powstałe po tej dacie były dobrowolnie spłacane w większej części, niżli wcześniej powstałe zabezpieczone hipoteką, co świadczy o zamiarze zaspokojenia wierzyciela.

II. Naruszenia przepisów prawa materialnego, poprzez pominięcie przy orzekaniu treści art. 870 kc poprzez błędne przyjęcie, „że wierzyciel nie mógł by uzyskać zaspokojenia z nieruchomości wniesionej do spółki cywilnej” w sytuacji, gdy przepis ten wprost przewiduje możliwość zaspokojenia wierzyciela z majątku spółki cywilnej, gdy egzekucja z majątku prywatnego dłużnika, będącego współnikiem spółki cywilnej okaże się bezskuteczna.

III. Błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku poprzez:

1. Naruszenie art. 527 K.C. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że spółka cywilna jest „osobą trzecią”, o której mowa w art. 527 k.c., w sytuacji gdy zgodnie z obowiązującym prawem spółka cywilna nie jest osobą prawną, ani nie jest również jednostką organizacyjną w rozumieniu art. 33 k.c.

2. Naruszenie art. 527 K.C. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że czynność prawna określona w pkt. I zaskarżonego wyroku dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Apelujący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Większość postawionych w apelacji zarzutów nie jest uzasadniona.

W szczególności nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc gdyż uzasadnienie tego zarzutu nie dotyczy ustaleń faktycznych Sądu i oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy lecz oceny materialnoprawnej dotyczącej tego, czy „proporcja należności zabezpieczonych hipoteką do niezabezpieczonych” może prowadzić do obalenia „domniemania pokrzywdzenia wierzyciela poprzez zmianę umowy spółki”. Ponadto czy proporcja pomiędzy wierzytelnościami ZUS [w apelacji z niewiadomych powodów wpisano „decyzjami (...)”] powstałych przed zawarciem zaskarżonej umowy, do powstałych po zawarciu zaskarżonej umowy może wskazywać na nieziszczenie przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela wskutek dokonania czynności prawnej.

Te ogólnie sformułowane zarzuty nie zostały w żaden sposób skonkretyzowane i rozwinięte w uzasadnieniu apelacji, co uniemożliwia ich ocenę. Wprawdzie w uzasadnieniu apelacji pozwani powołują się na obszerną część materiału dowodowego pominiętą przez Sąd, ale jednocześnie nie wskazują jakie konkretne dowody pominął Sąd przy dokonywaniu ustaleń faktycznych i jakie okoliczności faktyczne miałyby z nich wynikać.

Tymczasem z uzasadnienia Sądu i akt sprawy wynika, że wydając orzeczenie Sąd oparł się na dokumentach opisanych w uzasadnieniu i nie przeprowadzał innych dowodów, w tym dowodu z przesłuchania stron, gdyż pozwani nie stawili się na rozprawę, na której mieli być przesłuchani, czego w apelacji pozwani nie kwestionowali.

Z tych względów brak jest podstaw do uwzględnienia postawionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Pozostałe zarzuty apelacji dotyczą naruszenia prawa materialnego.

Zarzut naruszenia art. 527 kc w sposób opisany w apelacji nie jest uzasadniony z tego względu, że Sąd nie rozpoznawał powództwa i nie uwzględnił roszczenia w stosunku do spółki cywilnej jako odrębnej osoby prawnej i nie uznał spółki cywilnej za osobę trzecią w rozumieniu tego przepisu. Sąd uwzględnił powództwo wniesione przeciwko A. G. i M. G. jako wyłącznym współnikom spółki cywilnej (...) i ich uznawał za osoby trzecie w rozumieniu art. 527 kc. Do ich osobistych majątków została bowiem przeniesiona własność nieruchomości dłużników, która weszła w skład odrębnej masy majątkowej – masy majątkowej spółki cywilnej utworzonej przez pozwanych, która to masa stanowiła przedmiot współwłasności łącznej, bezudziałowej.

Przepis art. 870 kc również nie został naruszony przez Sąd Okręgowy przy orzekaniu gdyż przepis ten w okolicznościach sprawy nie znajdował zastosowania. Dyspozycja tego przepisu wskazuje na uprawnienie wierzyciela osobistego współnika spółki cywilnej do wypowiedzenia udziałów współnika będącego dłużnikiem. W ocenie Sądu Apelacyjnego te uprawnienia wierzyciela nie pozbawiają go prawa wniesienia powództwa opartego na art. 527 § 1 kc. Mając na uwadze, że skarga pauliańska ma na celu ochronę wierzyciela przed szkodzącymi mu działaniami dłużnika, który uszczupla swój majątek, krzywdząc wierzyciela, należy przyjąć że wniesienie przez wierzyciela powództwa opartego na skardze pauliańskiej jest dopuszczalne przeciwko każdej czynności prawnej dłużnika, zdziałanej w warunkach określonych w art. 527 § 1 kc.

W ocenie Sądu Apelacyjnego uzasadniony jest częściowo zarzut braku pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela wskutek zawarcia umowy z dnia 7 lipca 2012r.

W przywoływanym przez strony i Sąd wyroku z dnia 25 sierpnia 2011r. w sprawie II CSK 100/11 Sąd Najwyższy uznał wprawdzie, że zabezpieczenie wierzytelności wpisem hipoteki przymusowej kaucyjnej nie wyłącza udzielenia wierzycielowi ochrony prawnej na podstawie skargi pauliańskiej, ale wyraźnie zastrzegł, że tylko wówczas gdy hipoteka ta została wpisana na podstawie zarządzenia tymczasowego, w celu zabezpieczenia przyszłego wyroku. Hipoteka taka, nie jest bowiem środkiem egzekucyjnym lecz środkiem zabezpieczającym orzeczenie, które zostanie wydane w przyszłości, a jej celem nie jest realizacja wierzytelności.

Jednocześnie w uzasadnieniu swojego wyroku Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że zgodnie z art. 527 § 1 kc skarga pauliańska chroni wyłącznie wierzycieli nieposiadających zabezpieczenia rzeczowego, gdyż wierzyciel posiadający takie zabezpieczenie nie ma powodu by obawiać się rozporządzenia nieruchomością przez dłużnika. Możliwość zaspokojenia wierzyciela, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką, w przypadku przeniesienia własności tej nieruchomości przez dłużnika nie ulega zmianie, bowiem każdy kolejny właściciel staje się z mocy prawa dłużnikiem hipotecznym (art. 65 u.k.w.h.) i może skierować egzekucję do niego jako dłużnika rzeczowego.

Z tych względów nie mogło być uwzględnione powództwo o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy zmiany umowy spółki cywilnej z dnia 7 lipca 2012r., w efekcie której doszło do przeniesienia własności nieruchomości dłużników na osobę trzecią, w zakresie wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie. Są to jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego wierzytelności objęte decyzjami:

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia(...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia(...)

- nr (...) z dnia (...)

- nr (...) z dnia (...)

Wierzytelności powoda stwierdzone tymi decyzjami są zabezpieczone hipotecznie, co oznacza że przeniesienie własności tych nieruchomości, na rzecz osoby trzeciej w rozumieniu art. 527 § 1 kc, nie krzywdzi wierzyciela, skoro ma on możliwość zaspokojenia swoich wierzytelności z tej nieruchomości od dłużników rzeczowych.

Niezależnie od powyższego przypomnieć należy, również stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 20 lutego 2015 r., w sprawie V CSK 305/14, że utrwalony jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym sentencja wyroku uwzględniającego powództwo na podstawie art. 527 k.c. powinna określać wierzytelność zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym. Innymi słowy, sąd uwzględniając skargę pauliańską powinien w sentencji wyroku wskazać nie tylko osobę wierzyciela pokrzywdzonego na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika, lecz również powinien określić konkretną wierzytelność, ze względu na którą uznaje się czynność prawną dłużnika za bezskuteczną w stosunku do danego wierzyciela (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 13 lutego 1970 r., III CRN 546/69; OSNCP 1970, nr 10, poz. 192; uchwałę z dnia 11 października 1995 r., III CZP 139/95, OSNC 1996, Nr 1, poz. 17; wyrok z dnia 5 czerwca 2002 r., II CKN 1336/00, niepubl.; wyrok z dnia 17 września 2003 r., II CK 10/02, niepubl.).

W uzasadnieniu uchwały z dnia 11 października 1995 r. (sygn. akt III CZP 139/95), odwołującej się z kolei do stanowiska wyrażonego w orzeczeniu z dnia 13 lutego 1970 r. (sygn. akt III CRN 546/69), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że instytucja skargi pauliańskiej znajduje zastosowanie tylko wówczas, gdy wierzytelność przysługująca pokrzywdzonemu wierzycielowi względem określonego dłużnika jest realna i skonkretyzowana, idzie bowiem o to, aby ochrony w następstwie wyroku uwzględniającego powództwo nie doznawały wszelkie bliżej nieoznaczone prawa powoda, a jedynie konkretna wierzytelność wynikająca z określonego stosunku prawnego, stanowiąca przedmiot żądania, a tym samym przedmiot rozstrzygnięcia sądowego.

Podsumowując swoje wywody Sąd Najwyższy stwierdził, że koniecznym warunkiem skuteczności wyroku wydanego na podstawie art. 527 k.c. jest określenie w sentencji tego wyroku wierzytelności, której ochronie ma on służyć. Brak skonkretyzowania wyroku w takim zakresie sankcjonowałby stan, w którym chronione byłyby wszelkie wierzytelności

przysługujące powodce względem pozwanego, co w istocie mogłoby prowadzić do naruszenia praw majątkowych pozwanego, których ochronę gwarantuje art. 64 Konstytucji RP.

W uchwale z dnia 1 października 1995 r. wydanej w sprawie III CZP 139/95 Sąd Najwyższy odnosząc się do kwestii redagowania wyroków wydawanych w sprawach o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wskazywał, że zastosowanie instytucji skargi pauliańskiej wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy wierzytelność przysługująca pokrzywdzonemu wierzycielowi względem określonego dłużnika jest realna i skonkretyzowana, a nie hipotetyczna. Chodzi bowiem o to, aby ochrony w następstwie wyroku uwzględniającego omawiane powództwo nie doznawały wszelkie bliżej nie oznaczone prawa powoda, lecz jedynie konkretna wierzytelność wynikająca z konkretnego stosunku prawnego, stanowiąca przedmiot żądanej ochrony, a tym samym także przedmiot rozstrzygnięcia sądowego.

Sąd Najwyższy stwierdził dalej, że uznania czynności za bezskuteczną może domagać się osoba, która ma charakter wierzyciela. Nie jest wprowadzić konieczne, aby wierzytelność była już wymagalna, jak również, aby z tytułu danej wierzytelności istniał już tytuł egzekucyjny, jednakowoż samo wykazanie istnienia wierzytelności jest nieodzowne. Co więcej, na wierzycielu spoczywa też ciężar dowodu, że przysługująca mu wierzytelność nie może zostać zaspokojona z majątku dłużnika w konsekwencji zaskarżonej czynności prawnej przez niego zdziałanej, innymi słowy, iż na skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem tej czynności (art. 527 § 2 k.c.). Ustalenie zaś niewypłacalności dłużnika, ewentualnie stopnia tej niewypłacalności, nie jest możliwe bez uprzedniego dokładnego ustalenia tytułu i wysokości wierzytelności. Ta właśnie okoliczność przesądza o tym, że wierzytelność, co do której wierzyciel domaga się ochrony, powinna być przezeń skonkretyzowana i precyzyjnie pod względem swej wysokości oznaczona.

Sąd rozpoznający skargę może orzekać jedynie w granicach żądania, o czym stanowi art. 321 § 1 kpc. Uznać zatem należy, że obowiązek określenia wierzytelności podlegającej ochronie pod względem podmiotowym i przedmiotowym obciąża powoda.

W sprawie niniejszej strona powodowa temu obowiązkowi nie podołała. W pozwie wносиła jedynie o uznanie opisanej czynności prawnej za bezskuteczną, nie wskazując wierzytelności, której ochronie skarga miałaby służyć. Tak wniesiony pozew popierała w niezmienionym kształcie przez cały proces aż do zamknięcia rozprawy. Podjęte przez Sąd w wyroku próby sprecyzowania wierzytelności podlegających ochronie uznać należy za błędne. Sąd w tym zakresie przyjął bezkrytycznie, że wskazane w uzasadnieniu pozwu decyzje odpowiadają wielkości zadłużenia M. G. i B. G., którą powód w uzasadnieniu pozwu określił na kwotę 84 389,01zł. Kwotę tę powtórzył Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku.

Tymczasem suma wierzytelności wynikająca z decyzji opisanych przez Sąd w wyroku zdecydowanie przewyższa kwotę 84 389,09zł.

Z kolei jak wynika ze stanowiska pełnomocnika powoda wyrażonego na rozprawie apelacyjnej kwota 84 389,09 zł odpowiadała całemu zadłużeniu (...) G. ustalonej na dzień 6 marca 2013r. i obejmuje okres od listopada 2009r. Pełnomocnik przyznała, że nie przedstawiła w sprawie wszystkich decyzji obejmujących sumę wierzytelności powoda wobec (...) G., a nawet że co do części wierzytelności nie zostały wydane decyzje ustalające wysokość zadłużenia, czy tytuły egzekucyjne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest tak, że powodowi przysługuje względem (...)G. jedna wierzytelność, dlatego że wynika ona z jednej podstawy prawnej. Wierzytelności względem dłużników konkretyzowane są pod względem podmiotowym i przedmiotowym w prawomocnych decyzjach ustalających wysokość zadłużenia lub tytułach egzekucyjnych. Z tego względu za nieuzasadnione uznać należy opisywanie wierzytelności ZUS wobec dłużnika jako jednej wierzytelności, stanowiącej sumę wierzytelności określonych w poszczególnych decyzjach. Nie może tak być chociażby ze względu na to, że dłużnik już po wydaniu decyzji ustalającej wysokość należności, może częściowo spłacić swoje zadłużenie wynikające z decyzji. Tak też było w sprawie niniejszej, co przyznała strona powodowa. Może wreszcie pomiędzy stronami istnieć spór co do wysokości spłaconej wierzytelności objętej konkretną decyzją. Z tych względów wydając wyrok w sprawie niniejszej Sąd orzekający winien pod względem podmiotowym i przedmiotowym określić

każdą wierzytelność ZUS mającą swą podstawę w prawomocnej decyzji, konkretyzującej wierzytelność pod względem podmiotowym i przedmiotowym. Brak takiego skonkretyzowania sankcjonowałby stan na który wskazywał Sąd Najwyższy. Stan, w którym chronione byłyby wszelkie wierzytelności przysługujące ZUS-owi względem pozwanego do wysokości, która nie ma żadnego uzasadnienia, co w istocie prowadziłoby do naruszenia praw majątkowych pozwanego, których ochronę gwarantuje art. 64 Konstytucji RP [uchwała Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 139/95.

Z powyższych względów wyrok Sądu Apelacyjnego podlegał częściowo zmianie jako nieznajdujący uzasadnienia w świetle art. 527 § 1 kc. Zmiana polegała na wyeliminowaniu z wyroku tych wierzytelności ZUS wobec (...) G., które są zabezpieczone hipoteką na nieruchomości stanowiącej przedmiot zaskarżonej czynności. Ze względu na wpisane na rzecz powoda hipoteki, przeniesienie własności tych nieruchomości, nie krzywdzi wierzyciela, który może dochodzić zaspokojenia wierzytelności od dłużników rzeczowych.

Natomiast w zakresie wierzytelności stwierdzonej decyzją z dnia 31 maja 2012r. na kwotę 475, 83 zł i z 30 sierpnia 2012r. na kwotę 14 771,02 wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu.

Wierzytelności te nie zostały zabezpieczone hipoteką, w związku z czym przeniesienie własności tych nieruchomości przez (...)G. jako dłużników, w sytuacji gdy stanowiły one jedyny majątek dłużników, było dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli. W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości zgadza się z oceną Sądu Okręgowego co do zaistnienia wszystkich przesłanek pozwalających uwzględnić powództwo w tym zakresie.

Pozwani nie kwestionowali także faktu zadłużenia M. G. i B. G. wynikającego z tych decyzji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok nadając mu nowe brzmienie.

Sąd Apelacyjny uznał za bezskuteczną wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. umowę zmiany umowy spółki cywilnej z dnia 7 lipca 2012 r., zawartą (...) (...), przed (...) E. P. w (...)we W., mocą której M. G. i B. G. przenieśli na rzecz M. G. i A. G. wspólników spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. M. G. i A. G. w W. S. (...), własność nieruchomości składającej się z działek nr (...) o powierzchni 1,25 ha, położonej w S., gmina S., dla której Sąd Rejonowy (...)prowadzi księgę wieczystą (...), do wartości wierzytelności wynikającej z Decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) L.:

- z dnia 31 maja 2012r. , oznaczonej nr (...) w wysokości 475,83zł, i

- z dnia 30 sierpnia 2012r., oznaczonej nr (...) w wysokości 14 771,02zł

stwierdzającymi wysokość zobowiązania dłużników M. G. i B. G. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił.

Z uwagi na częściowe uwzględnienie roszczenia Sąd zmienił rozstrzygnięcie zawarte w pkt II wyroku w ten sposób, że zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

Ponadto obniżył kwotę opłaty sądowej nakazaną do pobrania w pkt III wyroku do wysokości odpowiedniej do uwzględnionego powództwa, tj. do kwoty 763zł.

W pozostałej części Sąd oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.

Uznając, że apelacja została uwzględniona z innych przyczyn niż podniesione w apelacji Sąd Apelacyjny zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 100 kpc.